

WAT KAN EN MAG IN DE VOORTUIN?

**TOE
KOMST**

SAMEN MAKEN WE DE STAD VAN MORGEN

Sint-Niklaas
Oh zo verrassend

Een voortuin als troef

Vaak zijn we ons er te weinig van bewust, maar de voortuin bepaalt het uitzicht op de woning en tegelijkertijd ook het uitzicht in de straat. In veel gevallen echter is de voortuin een stukje restgrond met een beperkte inrichting en vaak onnodig veel verharding. Maar het kan ook anders!

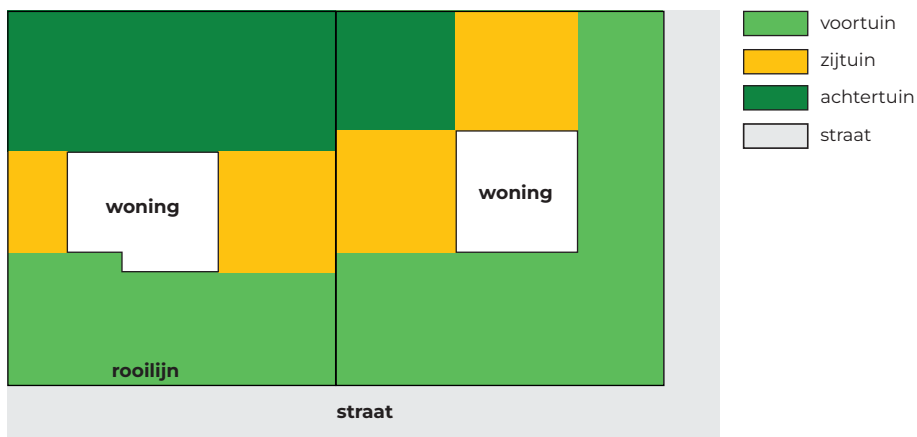
De stad wenst in te zetten op **voortuinen die weer meer tuin worden**, waarin de groeninrichting het belangrijkste is en de verharding beperkt blijft tot de functionele verharding. Constructies in de voortuin zijn hierbij enkel toegelaten wanneer ze passen in het straatbeeld en de woonkwaliteit niet verstoren.

Voordelen van een voortuin waarbij de groen-inrichting het belangrijkste is:

- maakt het uitzicht mooier en verhoogt de waarde van de woning
- geeft verkoeling bij overmatige warmte (vermindert het lokaal hitte-eilandeffect)
- vangt water op bij wateroverlast
- laat water makkelijker infiltreren in de bodem
- zuivert de lucht
- kan leiden tot vermindering van geluidoverlast
- verbetert de bodemkwaliteit
- geeft heel wat kansen aan diverse dieren en planten (vergroot de biodiversiteit) ...

Wat is juist je voortuin?

De voortuin is het gedeelte van je perceel dat voor de voorgevellijn van de woning ligt.

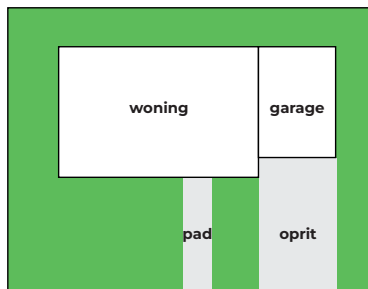
Op de figuur kan je duidelijk zien dat als je op een hoek woont je een hele grote voortuin hebt.

Wat met verharding in de voortuin?

Verharding in de voortuin moet **beperkt** blijven **tot de strikt noodzakelijke toegangen**, waaronder wordt verstaan een pad naar de voordeur en een oprit naar een garage. Een pad langs de gevel, om bijvoorbeeld de ramen makkelijk te kunnen reinigen, kan eventueel ook.

Voor de aanleg van deze beperkte verharding heb je meestal geen vergunning nodig, zoals beschreven in het vrijstellingenbesluit van de Vlaamse regering codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1019375.html.

Voor de **aanleg** van andere **verharding**, is steeds een **vergunning nodig**. Dit geldt ook voor de heraanleg van bestaande verharding, ongeacht hoeveel verharding er op dat ogenblik aanwezig is in de voortuin.

Strikt noodzakelijke verharding

Voor het **verwijderen** van **verharding** en het vervolgens beplanten van dit deel van je voortuin heb je **geen vergunning nodig**.

'Bezin voor je begint' is dus het motto als je een (her)inrichting van je voortuin overweegt.

Bij de beoordeling van een omgevingsvergunning waarbij een voortuin wordt (her)ingericht, geldt standaard volgende algemene richtlijn:

de verharding wordt beperkt tot wat echt strikt noodzakelijk is en de resterende oppervlakte wordt ingevuld met beplanting. Hierbij wordt gestreefd naar een aanleg waarbij minstens de helft van de voortuin wordt aangelegd met beplanting.

In een aantal gevallen kan een uitzondering worden toegestaan omwille van specifieke noden: bijvoorbeeld voor bijkomende parkeerplaatsen bij handelszaken, in het geval van een kleine voortuin met oprit naar vergunde garage ...

De ene verharding is de andere niet

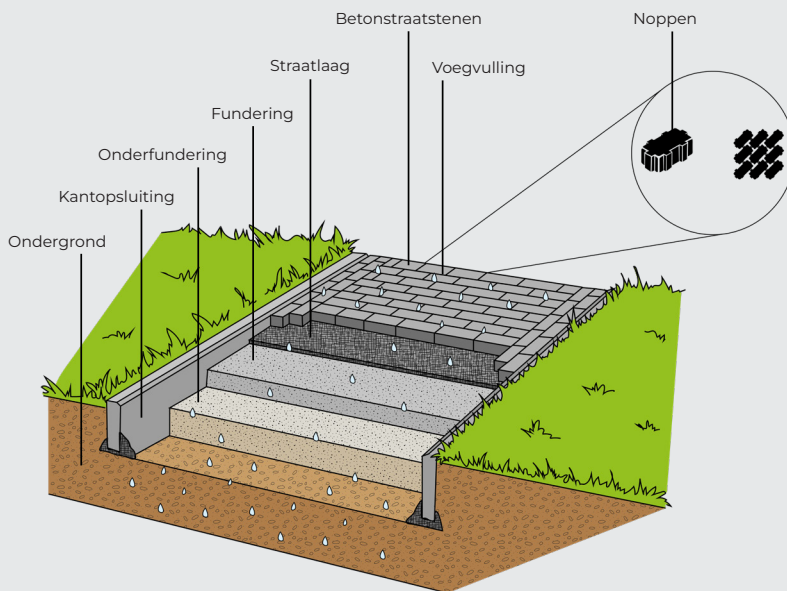
Verharding dekt de onderliggende bodem af en heeft zo een nadelige invloed op de natuurlijke functies van de bodem. Doordat licht, lucht en water niet meer tot in de bodem kunnen, vermindert de kwaliteit van de onderliggende bodem jaar na jaar en verstikt die als het ware. Reden te meer om de **verharding steeds zo veel mogelijk te beperken**.

Types verharding

Het woord 'verharding' zegt het zelf; het gaat over alle materialen die de bodem plaatselijk harder maken dan de natuurlijke bodem. Voorbeelden zijn: asfalt, beton, tegels, klinkers, **maar ook kiezels of dolomiet, en kunstgrasmatten**.

Het verhardingseffect wordt vaak nog versterkt door het gebruik van een ondoorlaatbare funderingslaag.

Opbouw funderingslaag

© Natuurbuur, www.natuurbuur.be

Tip: gebruik je een funderingslaag onder je verharding? Zorg er dan voor dat deze voldoende waterdoorlatend is.

Ruimte voor waterinfiltratie en -buffering

Water geven we best zo veel mogelijk ruimte, ook in de voortuin.

Leg verharding zo veel mogelijk aan met waterdoorlatende materialen

Op deze manier sijpelt het regenwater vlot in de bodem en spoelt het er niet af. Er is tegenwoordig keuze te over in waterdoorlatende materialen. Let er goed op dat ook de funderingslaag maximaal waterdoorlatend is.

Soorten waterdoorlatende verharding

Tegels met brede, open voeg

Grasdals hier opgevuld met grind

Karrenspoor

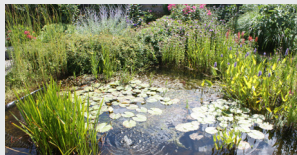
Zorg voor een zo groot mogelijke wateropslagmogelijkheid van de bodem

Dit kan het makkelijkst door de bodem te beplanten i.p.v. deze naakt te laten of met verharding te bedekken. Hoe dieper wortelend de beplanting, hoe beter voor de infiltratiecapaciteit van de bodem.

Wateroplossingen in de tuin

Regenwaterton

Wadi/klein vijvertje

Regenwaterpijp die in tuin wordt geleid

Wees creatief, wijk eens af van de klassieke paadjes en ga maximaal voor een natuurlijke toets bij de inrichting van jouw voortuin.

Verharding met kleinere impact op de bodem

Grasdals

Karrenspoor met gras

Stapstenen in lage bodembedekking

Kies voor verschillende soorten beplanting en werk in meerdere lagen

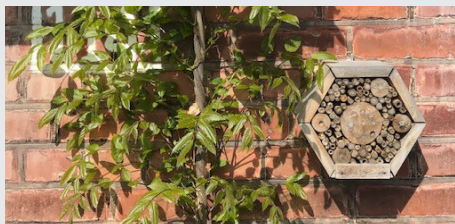
Een groenzone kan je op vele verschillende manieren invullen: van een klassiek gazon met een bloemenperkje aan de rand en een haag vooraan, tot een meerlagige, ecologische tuin waarin zowel grassen als lage en hoge planten en bloemen, en eventueel zelfs één of meerdere bomen, een plaats kunnen hebben.

Vraag steeds op voorhand deskundig advies en ga na welke planten het meest geschikt zijn om goed te groeien in je voortuin, hoeveel ruimte deze planten innemen als ze natuurlijk mogen uitgroeien, en hoeveel onderhoud er nodig is om van je voortuin een blijver te maken.

Tip: kies voor bijenvriendelijke planten en vlindervriendelijke struiken of hang eens een nestkastje op...

Vergeet zeker niet dat ook dierlijk leven een meerwaarde aan je voortuin kan geven.

Tip: kies voor een haag als afsluiting indien de mogelijkheid er is.

Een haag is immers een echte troef voor dierlijk leven. Tal van diersoorten vinden hier hun voedsel en beschutting. Op de koop toe is een haag zo goed als nooit vergunningsplichtig.

En weet, een voortuin hoeft echt niet groot te zijn om er tal van natuurlijke elementen in te bouwen.

Wat met het gebruik van worteldoek, boomschors of houtsnippers?

Deze materialen worden vaak gebruikt als onkruidremmer. Alhoewel ze strikt genomen niet als verharding worden beschouwd, gebruik je ze best alleen in functie van een succesvolle uitgroei van beplanting.

Boomschors of houtsnippers

worden vaak gebruikt als onkruidremmende laag tussen beplanting. Kenmerkend is het niet-blijvend karakter. Vermits het van oorsprong plantaardige materialen zijn, verteren ze na enkele jaren. Eénmaal de beplanting volgroeid is, is gebruik ervan meestal niet meer nodig.

Volledige oppervlaktes met enkel boomschors of houtsnippers zonder enige beplanting, worden wegens zichtredenen afgeraden in de voortuin.

Let op: beide materialen zorgen wel voor een plaatselijke opwarming van de ondergrond, die veel planten kan remmen in hun ontwikkeling. Hou hiermee rekening bij de plantenkeuze

Worteldoek

wordt regelmatig gebruikt als onder- of tussenlaag bij verhardingen. Af en toe komen we worteldoek ook tegen als top-laag tussen beplanting in (voor)tuinen. Hier geldt: gebruik worteldoek hiervoor zo weinig mogelijk. Zoek een alternatief, zoals bv. boomschors of houtsnippers. Is dit niet mogelijk (bv. op een hellend stuk)? Zorg er dan voor dat de worteldoek zo snel en zo volledig mogelijk bedekt wordt door de beplanting (bv. door gebruik van snelgroeïende bodembedekkers).

Volledige oppervlaktes bedekt met worteldoek zonder beplanting, of met alleen heel beperkte beplanting, worden toch als verharding beschouwd en kunnen niet in de voortuin.

Gebruik van materialen zoals kiezels, keien, grind of dolomiet tussen beplanting wordt ten zeerste afgeraden, vermits deze materialen gelden als verharding en ze de groeiomstandigheden van de meeste planten ernstig beperken. Vooral in de zomer, bij hoge temperaturen, kunnen planten hier erg onder lijden. Slechts enkele plantensoorten, vaak van mediterrane afkomst, zijn enigszins aangepast aan deze extreme omstandigheden.

Meer tips om ook jouw (voor)tuin klimaatvriendelijker in te richten

- E-catalogus Natuurbuur: 21 praktische thema's om jouw (voor)tuin klimaatvriendelijker in te richten. www.sintniklaasklimaatstad.be/hatuur-en-water/hatuurbuur
- Groengids: info omtrent de mogelijke types klimaatvriendelijke verharding en klimaatvriendelijke beplanting. www.sintniklaasklimaatstad.be/klimaatplan/handleiding-voor-een-groene-en-gezonde-buitenruimte
- Tuinrangers: gratis tuinadvies aan huis voor een klimaatvriendelijkere inrichting van jouw (voor)tuin. www.tuinrangers.be

Meer info?

voortuinen@sint-niklaas.be

V.u.: Wout De Meester

Deze folder kwam tot stand met projectsubsidie van Omgeving Vlaanderen.

DEPARTEMENT
OMGEVING

Sint-Niklaas
Oh zo verrassend